

UDK 37.018.1:371.26 (047.31)

Prethodno priopćenje

Primljeno: 30. 4. 2009.

Prihvaćeno: 15. 9. 2009.

ULOGA MAJKE U ŠKOLSKOM USPJEHU DJETETA

mr. Mirela BEDENIKOVIĆ LEŽ, dipl. uč.

OŠ „Klinča Sela”, Klinča Sela

email: mirella@post.t-com.hr

Sažetak: *Provedeno je istraživanje majčine uključenosti u školski razvoj djece među 108 majki djece u prvom, trećem i petom razredu osnovne škole. Statističke analize rezultata pokazale su da su oni u skladu s nekima od hipoteza istraživanja.*

Obrazovanje majke više su uključene u posredno poučavanje djeteta, a nema razlika u količini neposrednog poučavanja i suradnji sa školom s obzirom na obrazovanost majki. Uključenost majki opada s odrastanjem djeteta od prvoga do petog razreda, i to svi oblici uključenosti osim suradnje sa školom, a istodobno školski uspjeh opada s odrastanjem od prvoga do petog razreda.

Školski uspjeh djeteta u značajnijoj je mjeri povezan s majčinom neposrednom uključenosti nego s ostalim oblicima uključenosti. Djeca obrazovanih majki postižu veći školski uspjeh. Na temelju dobivenih rezultata predlažu se praktične mjere koje bi povećale kvalitetu suradnje roditelja i škole, učinkovitost roditeljske uključenosti, i održale školski uspjeh na početnoj visokoj razini i u višim razredima škole.

Ključne riječi: *majčina uključenost, stupanj obrazovanja majke, školski uspjeh, suradnja između roditelja i učitelja, suradnja između roditelja i škole*

1. UVOD

Mnoga istraživanja potvrdila su da su uz psihofizičke osobine učenika obitelj i škola osnovni faktori koji uvjetuju uspjeh učenika u školi (James, 1995.; Steinberg, 1996.; McCarthy i Celio, 2001.; Rečić, 2003.; Čudina - Obradović i Obradović, 2006.)

Kao uspjeh u školi obično se razumijeva „stupanj u kojem su učenici trajno usvojili nastavnim programom propisana znanja, vještine i navike, razvili psihofizičke sposobnosti i formirali moralno spoznavanje, htijenje i djelovanje” (*Enciklopedijski rječnik pedagogije*, 1963.).

Istraživanja nekih autora (Čudina-Obradović, 1986.; Zloković, 1996.; Rečić, 2003.) pokazala su da je obitelj jedan od važnih čimbenika razvoja

djetetove ličnosti i njegova uspjeha u školi. Iako neka od njih govore i o važnom utjecaju škole, materijalnim ulaganjima u nju, pa i o kvaliteti nastavnika, učenikova sposobnost učenja umnogome može ovisiti o tomu što se događa kod kuće, imaju li djeca ondje potporu, poticaj i pomoć roditelja, jesu li odnosi unutar obitelji narušeni, postoji li kvalitetna komunikacija između njezinih članova, kakva je emocionalna klima unutar obitelji itd. Dakle, boljem uspjehu u školi pridonosi obiteljska (socijalno - ekonomski status roditelja, emocionalna klima u obitelji, obrazovanje roditelja, stil odgoja, veličina obitelji, red rođenja djeteta) i školska okolina (didaktički i socijalni aspekti).

Škola kao odgojno-obrazovna ustanova ima zadaću pružati određena znanja, umijeća i navike, razvijati tjelesne i duhovne sposobnosti te izgrađivati odlike osobnosti koje čovjeka čine čovjekom. Ona treba biti jednako usmjerena na obrazovnu i odgojnu funkciju.

Osnovna je škola obvezna za svu djecu i općeobrazovna. To znači da ona ne može biti selektivna: svi učenici trebaju na vrijeme i s uspjehom završiti osnovno obrazovanje. Kako bi se to ostvarilo, škola mora omogućiti svakom pojedincu postizanje uspjeha u skladu s njegovim mogućnostima.

Zadaća je škole osigurati zdravu školsku klimu i okruženje u kojem će učitelji moći nesmetano poučavati, a učenici učiti.

Dosadašnja istraživanja o utjecaju škole na uspjeh učenika pokazala su da škola organizacijom nastavnih aktivnosti djeluje na školski uspjeh učenika.

Rezultati istraživanja Holta i Campbella (2004.) pokazali su da škola pravilnom organizacijom pojedinih aktivnosti može utjecati na bolji školski uspjeh. Bolji školski uspjeh postizali su učenici u školama koje su imale jasno zacrtan cilj razvoja i djelovanja, visok stupanj suradnje i komunikacije između škole i obitelji, visok stupanj roditeljske i društvene uključenosti, visoke standarde i očekivanja za sve učenike, gdje se redovito provodio nadzor učenja i poučavanja učenika i poticalo stručno usavršavanje učitelja.

Uspješnom se dakle može smatrati ona škola koja svim svojim nastojanjima odgaja, intelektualno i moralno obogaćuje i oplemenjuje svoje učenike, bez obzira na to iz kakve obitelji dijete dolazi i kakvo predškolsko iskustvo i roditeljsku potporu donosi u školu.

Obitelj postavlja temelje emocionalnoga, socijalnog i moralnog razvoja osobnosti i stvara temelje za uključivanje djeteta u složene društvene odnose te njihovo razumijevanje i prihvaćanje društvenog ponašanja.

Brojna su istraživanja pokazala (Carlson i Corcoran, 2001., prema Čudina - Obradović i Obradović, 2006.; Freund, 1990.; Juel, 1988.) da su najvažniji obiteljski čimbenici koji utječu na bolji školski uspjeh ekonomska moć, poticajna okolina za učenje i roditeljski postupci i stavovi.

Osim gore prikazanih faktora koji utječu na uspjeh djeteta, neizmjenno je važna suradnja obitelji i škole. Možemo je definirati kao zajedničku aktivnost roditelja, nastavnika i učenika u ostvarivanju odgojno-obrazovnih zadataka (Strugar, 1995.).

Ovakvom se suradnjom nastoji pridonijeti boljem školskom uspjehu učenika, buđenju zanimanja roditelja za odgoj i na toj osnovi razumijevanju školskog rada, boljoj komunikaciji i interakciji između djece, roditelja i učitelja, te općenito većoj povezanosti škole i šire društvene zajednice

Rezultati istraživanja (Maroon i sur., 1988.; Steinberg, 1996.) pokazuju da svi oblici roditeljske uključenosti u život škole utječu na bolji školski uspjeh učenika.

Istraživanja dosad nisu mogla u potpunosti odgovoriti na pitanje utječe li obitelj na djetetov uspjeh u školi, a i poslije u životu, svojim karakteristikama, specifičnim postupcima, prihvaćanjem/odbijanjem, dakle emocionalnim odnosom prema djetetu i općim odgojnim stilom, ili je najvažnije neposredno pomaganje djetetova razvoja i učenja. Zato se veliko zanimanje za utjecaj obitelji koncentriralo oko pojma *roditeljske uključenosti* (Čudina-Obradović, 1999.; Čudina-Obradović, 1999.a).

Roditeljska uključenost ispituje se prema nekoliko kriterija. To su količina roditeljske uključenosti, njezina kvaliteta i vrsta.

Količina uključenosti jest vrijeme koje oba roditelja ili jedan od njih aktivno provode u igri ili razgovoru s djetetom ili u poučavanju djeteta.

Jedan od najpostojanijih rezultata u istraživanju roditeljske uključenosti jest utvrđena veza između obrazovanja roditelja i uključenosti. Pokazalo se da se obrazovaniji roditelji više i kvalitetnije bave svojom djecom (Sayer i sur., 2004.). Obrazovani roditelji postavljaju pred djecu veće zahtjeve, brže uočavaju i ispravljaju pogreške u odgoju te bolje surađuju sa školom. S druge strane, živeći u obrazovnijoj sredini, djeca su snažnije motivirana za stjecanje obrazovnih i kulturnih dobara (Strugar, 1991.; prema Rečić, 2003.). Drugi postojan zaključak istraživanja roditeljske uključenosti odnosi se na smanjivanje uključenosti roditelja u djetetov školski napredak što je viši razred u kojem je dijete (Cotton i Wikelund, 2000.). Osim njihova obrazovanja, na uključenost roditelja mogla bi utjecati i dob majke. Istraživanja utjecaja dobi majke na uključenost u djetetov razvoj općenito

su pokazala da veoma rana dob majke u trenutku rođenja djeteta može utjecati na majčino bavljenje njime (Coley i Hernandez, 2006.). Naime, iz rezultata je vidljivo da u slučaju kad je majka vrlo mlada otac pokazuje znatno veću uključenost u bavljenje djetetom.

Uzimajući u obzir rezultate nekih istraživanja (Grolnik i Sloviaczek, 1994.; Fantuzzo i sur., 2000.), dolazimo do zaključka kako bismo mogli razlikovati tri vrste *roditeljske uključenosti*:

1. neposredan rad na školskim zadacima – pomaganje djetetu neposredno u njegovim školskim "zadacima

2. posredan rad s djetetom koji se odvija izvan okvira školskih zadataka – bavljenje djetetom u slobodno vrijeme i stvaranje prilika za učenje u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima

3. suradnja sa školom – aktivno traženje ili održavanje suradnje s nastavnikom ili školom

Rezultati istraživanja pokazali su da svaki oblik roditeljske uključenosti povećava motivaciju za učenje, rad i bavljenje školskim obvezama kod djeteta, te da su učenici čiji su roditelji pokazali interes za njihovo učenje i rad postizali bolje rezultate i tražili dodatne izvore znanja. Nije važno koliko vremena roditelj provodi s djetetom nego kako ga provodi.

2. Cilj istraživanja

Cilj ovoga istraživanja bio je ispitati koliko roditeljska uključenost u školski razvoj djeteta utječe na njegov uspjeh u školi, koja vrsta uključenosti, neposredna ili posredna, ima značajniji utjecaj, mijenja li se količina i vrsta uključenosti s obrazovanjem roditelja, mijenja li se količina uključenosti s prelaskom djeteta u viši razred i ima li jednak utjecaj u nižim i u višim razredima. U skladu s rezultatima prijašnjih istraživanja (Brief, 1998.; McBride, 2005.), roditeljsku uključenost definirali smo kao majčinu uključenost, zbog pretpostavke da se i u našem društvu majke više uključuju u djetetove školske aktivnosti.

3. Metode rada

3.1. Mjerni instrument

U istraživanju je upotrijebljen Upitnik za roditelje o školskom razvoju djeteta vlastite izrade.

Upitnik se sastojao od dva dijela.

Prvi dio sastojao se od 72 tvrdnje koje su se odnosile na majčinu uključenost u djetetovo učenje. Budući da pojam *uključenost* može obuhvaćati vrlo širok raspon aktivnosti, majčina je uključenost definirana kao: neposredna uključenost (pomaganje djetetu, briga za udovoljavanje školskim zadacima i pozitivni stavovi i očekivanja majke o djetetovu školskom napretku), posredna uključenost (zajedničke neškolske aktivnosti majke i djeteta u slobodno vrijeme poput odlazaka u kazalište, kino, knjižnicu, razgovor o djetetovim interesima te kvalitetno provođenje slobodnog vremena kod kuće), suradnja s učiteljem (kvaliteta majčine komunikacije s učiteljima, razrednikom, redovitost u dolascima na individualne razgovore i roditeljske sastanke, zadovoljstvo postignutom suradnjom) i ukupna uključenost (zbrojena sva tri oblika uključenosti).

Drugi dio upitnika sadržavao je pitanja o demografskim karakteristikama sudionika (majki), a to su dob i stupanj obrazovanja, kao i opće podatke o djetetu (koji razred dijete pohađa i kakav uspjeh postiže u hrvatskom jeziku, matematici te kakav je njegov opći uspjeh na kraju školske godine).

3.2. Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika činilo je 108 majki učenika prvoga, trećeg i petog razreda. U ispitivanju je sudjelovala 51 majka do 35 godina starosti (47%) i 57 majki starijih od 35 godina (53%). Obrazovni profil majki koje su sudjelovale u istraživanju bio je sljedeći: 73 ispitanice imale su završenu srednju stručnu spremu (68%), 21 nižu stručnu spremu (19%), a 14 majki imalo je višu ili visoku stručnu spremu (13%).

3.3. Provedba ispitivanja

Ispitivanje je provedeno na roditeljskim sastancima prvoga, trećeg i petog razreda OŠ „Klinča Sela” krajem mjeseca svibnja 2006. godine. Ispitivanje je bilo anonimno i trajalo je približno 20 minuta.

3.4. Obrada rezultata

Za provjeru postavljenih hipoteza provedene su sljedeće analize:

1. Za provjeru veze između sociodemografskih karakteristika majke i njezina stupnja uključenosti u razvoj djeteta provedena je dvosmjerna analiza varijance s glavnim faktorima dobi (do 35 i više od 35) i

obrazovanjem (NSS, SSS, VŠS + VSS) za:

- neposredno sudjelovanje u školskom učenju
- posredno sudjelovanje u učenju izvanškolskih sadržaja
- aktivno traženje i održavanje suradnje sa školom i učiteljima
- ukupno sudjelovanje

2. Za provjeru veze između razreda koji dijete pohađa i stupnja majčine uključenosti provedena je analiza kovarijance gdje je nezavisna varijabla razred koji dijete pohađa, a kovarijate su dob i obrazovanje majke, i to za:

- neposredno sudjelovanje u školskom učenju
- posredno sudjelovanje u učenju izvanškolskih sadržaja
- aktivno traženje i održavanje suradnje sa školom i učiteljima
- ukupno sudjelovanje

3. Za provjeru povezanosti razine majčine uključenosti i školskog postignuća provedene su tri regresijske analize u kojima su dob, obrazovanje majke i razred koji dijete pohađa kontrolne varijable, a dimenzije uključenosti prediktori. Kriterijske su varijable uspjeh u matematici, uspjeh u hrvatskom jeziku i opći uspjeh.

4. Rezultati i rasprava

➤ *Sociodemografske karakteristike majke i uključenost u školski razvoj djeteta*

Prilikom ispitivanja odnosa sociodemografskih karakteristika majke (dobi i obrazovanja) i njezina stupnja uključenosti provedena je dvosmjerna analiza varijance s glavnim faktorima *dob* i *obrazovanje*. Ona je pokazala da se majke različita obrazovanja i različite dobi ne razlikuju s obzirom na neposrednu uključenost u školski razvoj djeteta.

Rezultati dvosmjerne analize varijance posredne uključenosti majke u školskom razvoju pokazali su da postoji statistički značajan efekt obrazovanja majke ($p < 0.01$), dok su glavni efekt dobi te interakcija obrazovanja i dobi neznačajni. Dobiveni rezultati Scheffeova testa uputili su na značajnu razliku između majki s niskom stručnom spremom i majki s višom ili visokom stručnom spremom. Naime, obrazovanije majke više se trude i sudjeluju u učenju izvanškolskih sadržaja u slobodno vrijeme od majki niže stručne spreme.

	F	df	p
Obrazovanje	4,615	2	,012
Dob	,513	1	,476
Obrazovanje x Dob	,079	2	,924
Pogreška		102	
Ukupno		108	

Tablica 1: Posredna uključenost u učenje i sociodemografske karakteristike majke: Rezultati dvosmjerne analize varijance.

Ispitano je i postoji li razlika u suradnji sa školom s obzirom na obrazovanje i dob majke.

Rezultati dvosmjerne analize varijance pokazali su nam da se majke različite dobi i obrazovanja međusobno ne razlikuju u stupnju u kojem aktivno traže i održavaju suradnju sa školom i učiteljima.

Analiza ukupne uključenosti majke u školski razvoj djeteta pokazala je, također, da se majke različite dobi i obrazovanja međusobno ne razlikuju s obzirom na ukupnu uključenost u školski razvoj djeteta.

➤ ***Uključenost majke u školski razvoj djeteta i razred koji ono pohađa***

Analizom kovarijance pokušalo se utvrditi je li intenzitet majčine uključenosti (ukupne i pojedinih oblika) različit kod majki čija djeca pohađaju različite razrede. Analiza je pokazala sljedeće:

Neposredna uključenost majki u školski razvoj djeteta razlikuje se s obzirom na to koji razred dijete pohađa. S prelaskom u viši razred linearno se smanjuje neposredna uključenost majke u školsko učenje djeteta.

	F	df	Sig.
Razred koji dijete pohađa	26,515	2	,000
Kovarijate			
Dob majke	,307	1	,581
Obrazovanje majke	3,684	1	,058
Pogreška		103	
Ukupno		108	

Tablica 2: Neposredna uključenost u učenje i razred koji dijete pohađa: Rezultati analize kovarijance

Za posrednu uključenost majke u školskom učenju putem njezina aktivnog sudjelovanja u slobodnom vremenu djeteta rezultati su pokazali statistički značajan efekt razreda koji dijete pohađa ($p < .05$). Rezultati *post-hoc* usporedbe Bonferroni postupkom pokazali su statistički značajnu razliku između posredne uključenosti u školski razvoj majki učenika prvoga i petog razreda ($p = 0,053$), i to tako da majke učenika prvog razreda pokazuju veću posrednu uključenost.

	F	df	Sig.
Razred koji dijete pohađa	3,442	2	,036
Kovarijate			
Dob majke	,083	1	,773
Obrazovanje majke	12,738	1	,001
Pogreška		103	
Ukupno		108	

Tablica 3: Posredna uključenost u učenje i razred koji dijete pohađa: Rezultati analize kovarijance

Usporedba majki učenika različitih razreda s obzirom na iskazanu suradnju sa školom pokazala je da nema statistički značajne razlike, tj. majke pokazuju podjednak interes za suradnju sa školom bez obzira na razred koji dijete pohađa.

U analizi kovarijance koja je provedena kako bi se pokazalo mijenja li se ukupna uključenost majke u školski razvoj s prelaskom djeteta u viši razred pokazalo se da postoji statistički značajna razlika u ukupnoj uključenosti majki djece iz različitih razreda ($p < .01$). S prelaskom djeteta u više razrede smanjuje se razina majčine uključenosti u školski razvoj djeteta. Pri tome *post-hoc* testiranje Bonferroni postupkom pokazuje da su značajne razlike između prvoga i trećeg ($p < .02$) i prvog i petog razreda ($p < .01$), dok razlika između trećeg i petog razreda nije značajna.

	F	df	Sig.
Razred koji dijete pohađa	9,032	2	,000
Kovarijate			
Dob majke	,003	1	,955
Obrazovanje majke	8,106	1	,005
Pogreška		102	
Ukupno		107	

Tablica 4: Ukupna uključenost majke u učenje i razred koji dijete pohađa: Rezultati analize kovarijance

Dakle, rezultati su pokazali da se majke manje "bave" djetetom i sve ga manje poučavaju i u školskim i u izvanškolskim sadržajima kako ono odrasta, ali da održavaju podjednak intenzitet suradnje sa školom tijekom školovanja.

➤ *Uključenost majke u školski razvoj djeteta i njegov školski uspjeh*

Kako bismo provjerili povezanost razine majčine uključenosti i djetetova školskog postignuća, provedene su tri regresijske analize u kojima su dob, obrazovanje majke i razred koji dijete pohađa bili kontrolne varijable, a prediktori su bili dimenzije uključenosti. Kriterijske varijable bile su uspjeh u matematici, uspjeh u hrvatskom jeziku i opći uspjeh.

Rezultati korelacijskih analiza pokazali su da su sve dimenzije uključenosti majke i ukupna uključenost statistički značajno povezane s djetetovim školskim uspjehom. Dakle, veća uključenost majke povezana je

s boljim postignućem. Međutim, kako bismo preciznije prosudili koliki je stvarni doprinos dimenzija uključenosti u predviđanju školskog postignuća djeteta (kada kontroliramo dob i obrazovanje majke, te razred koji dijete pohađa), provedena je hijerarhijska regresijska analiza.

Njezini su rezultati pokazali da djeca obrazovanijih majki kao i djeca iz nižih razreda osnovne škole imaju bolje ocjene od djece slabije obrazovanih majki te djece iz viših razreda. Ustanovljeno je također da djeca majki koje više neposredno sudjeluju u školskom razvoju djeteta imaju bolje ocjene.

Dakle, rezultati istraživanja pokazali su da su obrazovnije majke više uključene u posredno poučavanje djeteta od manje obrazovanih, a podjednako kao i manje obrazovane sudjeluju u neposrednom i posrednom poučavanju. Dakle, djeca obrazovanijih majki dobivaju više brige i više posrednoga poučavanja, ali i neposrednog poučavanja od svojih majki. Ujedno, djeca obrazovanijih majki postižu bolji školski uspjeh. No, na školski uspjeh najveći utjecaj ima neposredna uključenost majke, bez obzira na njezino obrazovanje i bez obzira na razred koji dijete pohađa.

Istodobno, školski uspjeh djece smanjuje se s dobi djeteta, a također se s dobi djeteta smanjuje neposredna uključenost majki u učenje.

Te bismo rezultate mogli interpretirati u svjetlu zahtjeva i kvalitete škole. Naime, uspjeh djeteta u velikoj mjeri ovisi o angažmanu majke, i to o njezinu neposrednom pomaganju djetetu u odgovaranju na školske zadatke. To znači da su uspješni učenici oni koji dolaze iz obrazovanih obitelji i obitelji koje su motivirane da neposredno rade s djetetom na udovoljavanju školskim zadacima. Djeca iz manje obrazovanih i manje motiviranih obitelji nemaju mogućnost uspjeha u takvoj školi.

S druge strane, vidimo da neposredna pomoć majke nije korisna na dulji rok. Rezultati pokazuju da dolazi do osamostaljivanja majke od djeteta, a ne dolazi do osamostaljivanja djeteta u radu tijekom odrastanja. Umjesto da majke poučavaju dijete u samostalnosti, one ga čine ovisnim o svom angažmanu, te kad prepuštaju dijete njegovim vlastitim snagama, ono gubi motivaciju i nije sposobno jednako dobro udovoljiti zahtjevima škole.

Škola s jedne strane ne stavlja u jednak položaj djecu manje obrazovanih i više obrazovanih majki, tj. ničim ne nadoknađuje nepovoljne obiteljske uvjete razvoja. S druge strane, škola „nagrađuje” pomaganje u učenju školskog gradiva, a potpuno zanemaruje širenje djetetova horizonta,

poticanje motivacije i razvoja samostalnosti.

Ono što u rezultatima istraživanja nismo mogli objasniti jest potpuna nevažnost posredne uključenosti i suradnje roditelja sa školom u postizanju školskog uspjeha. Dok posredna uključenost ima veliku važnost u pripremljenosti za školu (Englund i sur., 2004.), čini se da ona nije važna za uspjeh u školi. To bi se moglo tumačiti ili time da majke znanja stečena izvan škole i školskog programa ne povezuju u djetetovoj svijesti sa znanjima koja su mu potrebna u školi, ili da se u školi vodi računa samo o uskom školskom programu, a ne i o općoj obrazovanosti djeteta.

Također, suradnja roditelja sa školom u brojnim se istraživanjima pokazala najvažnijim oblikom roditeljske uključenosti za uspjeh u školi, bilo da se ostvaruje suradnja za osiguranje najboljih djetetovih razvojnih uvjeta, bilo da je rezultat roditeljske motivacije i pritiska (Fantuzzo i sur., 2000.). Rezultati nisu pokazali utjecaj suradnje sa školom na uspjeh, što bi značilo da se ostvarivao samo površni oblik suradnje, koji ne pridonosi promjeni i poboljšanju uvjeta djetetova učenja i napretka.

7. Zaključak

Podaci ovog istraživanja pokazali su da majčina uključenost i njezin angažman imaju velik utjecaj na školski uspjeh učenika.

Dakle, starije i obrazovanije majke više su uključene u školski razvoj djeteta, i to najviše posredno, tj. u komunikaciji u tijeku djetetova slobodnog vremena. Stupanj majčine neposredne uključenosti i komunikacije sa školom nije se bitno razlikovao s obzirom na dob i obrazovanje.

Isto tako, dob i obrazovanje majke nisu utjecali na stupanj njezine ukupne uključenosti u školski razvoj djeteta.

Istraživanjem je ustanovljeno da intenzitet majčine uključenosti slabi s prelaskom djeteta u viši razred. Što je viši razred koji dijete pohađa, majčina je ukupna uključenost sve manja. Jedino se na području suradnje sa školom nije pokazala razlika.

Isto tako, istraživanje je potvrdilo da je razina majčine uključenosti povezana s djetetovim uspjehom u školi. Pokazalo se da djeca obrazovanijih majki i ona iz nižih razreda imaju bolji školski uspjeh od djece manje obrazovanih majki i onih iz viših razreda.

Na djetetov uspjeh u školi najviše utječe majčina neposredna uključenost u njegov razvoj. Dakle, smanjenjem majčina neposrednog sudjelovanja u

školskom razvoju smanjuje se i školski uspjeh djeteta.

Dobiveni rezultati o utjecaju majčine uključenosti na školski uspjeh upućuju na potrebu razvoja kvalitetnijih interakcijskih odnosa između roditelja i škole.

Literatura

1. Ames, C., De Stefano, L., Watkins, T. i Sheldon, S. (1995.): Teachers' school - to - home communications and parent involvement: The role of parent perceptions and beliefs.
2. Baltimore, MD: Center on Families, Communities, Schools and Children's Learning (16.02.2007)
<http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/envrnmnt/famncomm/pa300.htm>
3. Brief, I. (1998.): Factors Associated With Fathers' and Mothers' Involvement in Their Children's Schools. National Center for Education Statistics. <http://nces.ed.gov/pubs98/web/98122.asp> (15.02.2007)
4. Coley, R. L. i Hernandez, D. C. (2006.): Predictors of parental involvement for resident and non – resident low income fathers. *Developmental psychology*, 42, 1041-1056.
5. Cotton, K. i Wikeland, K. R. (2000.): Parent Involvement in Education. School Improvement Research Series
<http://www.nwrel.org/scpd/sirs/3/cu6.html> (23.02.2007)
6. Čudina-Obradović, M. (1986.): Djelovanje različitih oblika socijalizacije na uspjeh u školi (izvještaj o znanstvenom istraživanju). Zagreb: Filozofski fakultet, Institut za pedagojska istraživanja.
7. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006.): *Psihologija braka i obitelji*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
8. Čudina-Obradović, M. (1999.): Odrednice i posljedice matematičke pripremljenosti za školu. *Napredak*, 3, 330-340.
9. Čudina-Obradović, M. (1999.a): Utjecaj obitelji na kognitivno funkcioniranje i razvoj čitanja. *Revija za sociologiju*, 30, 195-211.
10. Englund, M. M., Luckner, L. A., Whaley, G. J. L. i Egeland, B. (2004.): Children's achievement in early elementary school: Longitudinal effects of parental involvement, expectations, and quality of assistance, *Journal of Educational Psychology*, 4, 723-730.
11. Fantuzzo, J., Tighe, E. i Childs, S. (2000.): Family involvement questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 92, 367-376.
12. Freund, L. S. (1990.): Maternal regulation of children's problem solving behavior and its impact on children's performance. *Child Development*, 61, 113-126.

- <http://www.slc.sevier.org/faminflu.htm>(13.02.2007)
13. Grolnick, W. S. i Slowiaczek, M. L. (1994.): Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65, 237-252.
 14. Holt, J. i Campbell, C. (2004, May 31): The influence of school policy and practice on mathematics achievement during transitional periods. *Education Policy Analysis Archives*, 12 (23);
 15. <http://epaa.asu.edu/epaa/v12n23/> (15.02.2007)
 16. Juel, C. (1988.): Learning to read and write: A longitudinal study of 54 children from first through fourth grades. *Educational Psychology*, 4, 437-447. <http://www.slc.sevier.org/faminflu.htm> (13.02.2007)
 17. McBride, B. (2005.): *Father's Interest in Child's School Life Can Override Negative Influences*. University of Illinois. <http://www.aces.uiuc.edu/news/stories/news2999.html> (13.02.2007)
 18. McCarthy, M. i Celio, M. B. (2001.): *Nine Characteristics Of High-Performing Schools*
 19. <http://www.bfhsa.org/ninecharact.pdf> (15.02.2007)
 20. Maroon, R. A., Boldrick, E. i Harkins, C. (1988.): The impact of parental involvement on preschoolers' school success. Paper presented at the 34th annual meeting of the Southeastern Psychological Association, New Orleans, March. <http://www.slc.sevier.org/faminflu.htm> (15.02.2007)
 21. Rečić, M. (2003.): *Obitelj i školski uspjeh učenika*. Đakovo: Tempo d.o.o.
 22. Sayer, L. C., Gauthier, A.H. i Furstenberg, F. F. (2004.): Educational differences in parents's time with children: Cross-national variations. *Journal of Marriage and Family*, 66, 1152-1169.
 23. Steinberg, L. (1996.): *Beyond the classroom: Why school reform has failed and what parents need to do*, New York. <http://library.adoption.com/education/how-parents-and-peers-influence-childrens-school-success/article/3293/1.html> (18.02.2007)
 24. Strugar, V. (1995.): Suradnja obitelji sa školom i učenikov školski uspjeh. *Bjelovarski učitelj – časopis za odgoj i obrazovanje*, br. 4, str.11-15.
 25. Zloković, J. (1996.): Uloga obitelji u postizanju školskog uspjeha učenika. *Napredak – časopis za pedagojsku teoriju i praksu*, br.104, str. 415-422.

UDC 37.018.1:371.26(047.31)

Preliminary communication

Accepted: 30. 4. 2009.

Confirmed: 15. 9. 2009.

MOTHER'S ROLE IN A CHILD'S SCHOOL SUCCESS

Mirela BEDENIKOVIĆ LEŽ, a teacher

primary school teacher, OŠ „Klinča Sela”, Klinča Sela

email: mirella@post.t-com.hr

Summary: *The survey about mother's involvement in schoolchildren's education has been conducted among 108 mothers in the 1st, 3rd and 5th grade of elementary school. Statistical analyses have indicated that the findings of the survey were in compliance with some of the research hypotheses.*

Mothers of higher educational background are more involved in indirect teaching of their children, but there are no differences in the amount of indirect teaching and cooperation with school due to educational background of mothers. Mothers' involvement declines as their children grow up from the 1st to the 5th grade, which refers to all types of involvement, besides cooperation with school. At the same time, children's school success also declines with their growth from the 1st to the 5th grade. Their school success is significantly related to their mothers' involvement to a greater extent than to some other types of involvement. Children whose mothers have a higher educational background achieve better results in school.

Given the results of this survey, some practical measures are recommended in order to increase the quality of cooperation between parents and school, including the efficiency of parents' involvement, and also to maintain the school success on the initial high level in higher grades as well.

Keywords: *mother's involvement, mother's educational level, school success, parent-teacher cooperation, parent- school cooperation*
